

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

_____ Географічний факультет _____
(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії _____
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

Заячук М.Д.

_____ 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Ландшафтознавство**

(назва навчальної дисципліни)

_____ обов'язкова _____

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма ОП «Географія» _____
(назва програми)

Спеціальність 106 - Географія _____

(вказати: код, назва)

Галузь знань _____ 10 – Природничі науки _____

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти _____ перший, бакалаврський _____

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

_____ Географічний факультет _____
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання _____ українська _____

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці, 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Ландшафтознавство (складена відповідно до освітньо-професійної програми ОП «Географія».

Розробник: Проскурняк Мирослав Михайлович, доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, к. географ. н., доцент

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Проскурняк Мирослав Михайлович, доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, к. географ. н., доцент

Погоджено з Гарантом ОП «Географія»

Гарант ОП «Географія» Дарія ХОЛЯВЧУК

(підпис)

(ім'я та прізвище)

і затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від “ 26 ” серпня 2025 року

Завідувач кафедри Рідуш Б.Т.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол № 1 від “ 28 ” серпня 2025 року

Голова методичної ради інституту / факультету Наталія АНДРУСЯК

(підпис)

(ім'я та прізвище)

© Проскурняк М.М., 2025 рік

Мета, завдання і пререквізити навчальної дисципліни. Мета – сформувати у студентів світоглядні, загальнонаукові та конкретні науково-рефлексивні знання про ландшафти, а також розвинути науково-методичні і прикладні навички їх вивчення в цілях раціонального використання ландшафтів.

Пререквізити. «Загальне землезнавство», «Основи раціонального природокористування та охорони природи», «Топографія з основами геодезії», «Геологія, загальна та історична», «Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства», «Геоморфологія», «Кліматологія», «Гідрологія», «Біогеографія».

Загальні компетентності.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності.

ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.

ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

ФК 12. Здатність читати і створювати географічні карти з використанням ГІС, використовувати їх у навчальній і практичній діяльності, наукових дослідженнях.

Програмні результати навчання.

ПРН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПРН2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

ПРН3. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПРН7. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад географічної оболонки та її складових.

ПРН8. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.

ПРН9. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	інд.з.	
Денна	2026	4	4	120	30			30	60		Іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	ін	с.р.		л	п	л	і	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія ландшафтознавства												
1.Ландшафтознавство як наука	4	2				2						
2.Історія розвитку ландшафтознавства	4	2				2						
3.Географічні компоненти та їх роль у формуванні ландшафтних комплексів	4	2				2						
4.Просторова структура ландшафту	7	4				3						
5.Класифікація ландшафтів	5	2				3						
6.Ландшафтознавче районування	5	2				3						
7.Основні ландшафтні регіони і типи ландшафтів України	5	2				3						
8.Функціонування, динаміка, еволюція ландшафту	8	4				4						
9.Ландшафт як ціннісна категорія	4	2				2						
10.Сприйняття ландшафту	8	4				4						
Разом за змістовим модулем 1	54	26				28						
Змістовий модуль 2. Наукові та прикладні напрями ландшафтознавства												
11.Основні наукові напрями дослідження ландшафту	6	2				4						
12.Основні напрями практичного застосування ландшафтознавства	6	2				4						
Разом за змістовим	12	4				8						

модулем 2													
Змістовий модуль 3. Ландшафтознавче картографування													
13.Ландшафтні карти: науковий зміст і функції	4			2		2							
14.Діагностичні ознаки ландшафту і його складових	4			2		2							
15.Методичні основи ландшафтознавчого картографування	10			6		4							
16.Навчальне ландшафтознавче картографування	14			8		6							
17.Експериментальне ландшафтознавче картографування	22			12		10							
Разом за змістовим модулем 3	54			30		24							
Усього годин	120	30		30		60							

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	<i>Назва теми</i>
1	Ландшафтознавство як наука. Атрибути ландшафтознавства. Методологічні засади ландшафтознавства. Зміст і структура ландшафтознавства Місце ландшафтознавства в системі наук: природничих, гуманітарних. Мета і головні завдання, структура й інформаційна база курсу; роль у системі підготовки спеціаліста-географа.
2	Історія розвитку ландшафтознавства. Зачатки знань про ландшафти (доба античності - середньовіччя). Час виникнення наукового поняття ландшафту (XIX ст. – початок XX ст.). Зародження концепції ландшафтознавства (міжвоєнний період, 1920-і – 1940-і р.р.). Становлення вчення про ландшафт і навчальної дисципліни ландшафтознавства (1945 р. – 1965 р.). Розвиток ландшафтознавства (1965 р. – 1985 р.). Ландшафтознавство на зламі століть. Сучасний стан. Перспективи розвитку (кінець XX ст. – початок XXI ст.).
3	Географічні компоненти та їх роль у формуванні ландшафтних комплексів Сучасні уявлення про компоненти і чинники формування ЛК. Основні підходи до трактування ролі компонентів у формуванні ЛК. Поняття про ландшафт як комплекс. Діагностичні ознаки ландшафту й основні типи його морфологічної структури. Діагностичні ознаки морфологічних одиниць ландшафту.
4	Просторова структура ландшафту Загальні поняття про просторовість і структуру ландшафту: просторовість, позиційність, просторова впорядкованість, структура. Вертикальні (топічні) структури ландшафту: геокомпонентна (речовинна), геомасова (речовинно-масова), геогоризонтна (просторово-об'ємна). Територіальні (хоричні) структури ландшафту: генетико-морфологічна, позиційно-динамічна, парагенетична,

	басейнова, біоцентрично-мережева.
	Морфологічна структура ландшафту. Тракткування терміну “ландшафт.” морфологічні одиниці ландшафту (фація, урочище, місцевість). Особливості ландшафтної структури гірських територій. Типи морфологічної структури ландшафтних комплексів.
6	Класифікація ландшафтів і ландшафтознавче районування. Основні поняття та засадничі положення теми. Таксономічні одиниці районування ландшафтів. Система типологічних класифікаційних ландшафтних едностей. Співвідношення індивідуальних і типологічних класифікаційних одиниць ландшафтної диференціації географічної оболонки.
7	Лісостеповий тип ландшафтів Землі. Географічне розташування лісостепу в системі ландшафтів помірного поясу: межі, розміри, форми, загальні риси, деталі. Особливості чинників ландшафтогенезу (географічного середовища) в зоні поширення лісостепових ландшафтів Євразії: гідро-кліматичний, літо-морфо-тектонічний, біотичний. Просторово-часова структура ландшафтів лісостепового типу: широтна, висотна, довготна (підтипи, роди, види); етологічна: пліоценова, плейстоценова, голоценова, історичний час. Сучасний антропогенний вплив на ландшафти лісостепу (антропогенні ландшафти) та заходи збереження його різноманіття (мережа ПЗФ).
8	Функціонування, динаміка, еволюція ландшафту. Поняття динаміки ландшафту. Функціонування ландшафту. Поняття стану ландшафту. Сезонна динаміка ландшафту. Багаторічна динаміка ландшафту. Еволюція ландшафту.
9	Ландшафт як ціннісна категорія. Гуманістичний зміст ландшафтознавства Поняття цінності та значення ландшафт 3.Ландшафт як природно-культурна спадщина
10	Сприйняття ландшафту Загальна схема сприймання людиною ландшафту. Ландшафт як об'єкт сприйняття. Чинники сприйняття ландшафту. Образ ландшафту. Емоційні оцінки та ставлення до ландшафту.
11	Основні наукові напрями дослідження ландшафту. Геофізика ландшафту. Геохімія ландшафту. Ландшафтна екологія. Естетика ландшафту. Палеоландшафтознавство. Історичне ландшафтознавство. Культурне ландшафтознавство. Антропогенне ландшафтознавство.
12	Основні напрями практичного застосування ландшафтознавства. Ландшафтно-територіальне планування. Ландшафтознавчі дослідження для містобудування. Екологічний менеджмент. Ландшафтний підходу до екологічної експертизи та аудиту. Обґрунтування проєктів природокористування Ландшафтна архітектура і дизайн. Ландшафтний моніторинг. Ландшафтний підхід у законодавстві.

Тематика лабораторних занять з переліком питань

№	Назва теми
1	Ландшафтні карти: науковий зміст і функції. Ознайомитись з ландшафтним різноманіттям Землі й України. Проаналізувати структуру та зміст різномасштабних ландшафтних карт: Світу, України, Чернівецької області, Прут-Дністерського межиріччя. Провести порівняльний аналіз форм і змісту легенд різномасштабних карт. З'ясувати основні принципи і картографічні способи побудови ландшафтних карт різних масштабів.
2	Діагностичні ознаки ландшафту і його складових. Вивчити діагностичні ознаки основних одиниць ландшафту - фації, урочища, місцевості, ландшафту, допоміжних – ланки, стрії,

	гірської місцевості й сектору, розглянути їх приклади. Вивчити діагностичні ознаки та розглянути його приклади. Вивчити діагностичні ознаки та розглянути її приклади.
3	Методичні основи ландшафтознавчого картографування. Проаналізувати методику виділення контурів морфологічних елементів рельєфу (фацій) та їх груп (урочищ і місцевостей) за топографічною картою. Провести аналіз методики укладання взаємопов'язаних карт четвертинних відкладів, ґрунтів, умов місцезростання і рослинного покриву. Проаналізувати методику укладання контурів геокомплексів на топографічну основу й оформлення авторського варіанту карти ландшафтів. Провести аналіз зведеної робочої легенди взаємопов'язаних тематичних карт природи.
4	Навчальне ландшафтознавче картографування. Вивчити принципи побудови й основні типи легенд ландшафтних карт, вимоги до них. Укласти табличну і текстову легенди та оформити крупномасштабну карту ландшафтних комплексів.
5	Експериментальне ландшафтознавче картографування. Зібрати й опрацювати картографічні та літературні джерела про чинники ландшафтогенезу і ландшафтну структуру регіону дослідження. Завдяки аналізу тематичних карт природних компонентів (гірських порід і відкладів, ґрунтів, рослинності...) на топографічній карті або ортофотоплані Кадастрової карти України укласти контурну основу майбутньої карти ландшафтних комплексів. На підставі опрацьованих матеріалів побудувати зведену табличну і текстову легенди та оформити крупномасштабну карту ландшафтних комплексів.

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми (завдання - вивчити зміст понять і методик, виконати лабораторні роботи)	К-ть год.
1	Ландшафтознавство як наука	2
2	Історія розвитку ландшафтознавства	2
3	Географічні компоненти та їх роль у формуванні ландшафтних комплексів	2
4	Просторова структура ландшафту	3
5	Класифікація ландшафтів	3
6	Ландшафтознавче районування	3
7	Основні ландшафтні регіони і типи ландшафтів України	3
8	Функціонування, динаміка, еволюція ландшафту	4
9	Ландшафт як ціннісна категорія	2
10	Сприйняття ландшафту	4
11	Основні наукові напрями дослідження ландшафту	4
12	Основні напрями практичного застосування ландшафтознавства	4
13	Ландшафтні карти: науковий зміст і функції	2
14	Діагностичні ознаки ландшафту і його складових	2
15	Методичні основи ландшафтознавчого картографування	4
16	Навчальне ландшафтознавче картографування	6
17	Експериментальне ландшафтознавче картографування	10
	Разом	60

Методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Викладання навчальної дисципліни забезпечує проблемно-орієнтоване навчання в поєднанні з самостійним, через виконання практичних робіт.

Викладання освітнього компоненту проводиться із застосуванням пояснювально-ілюстративного, проблемного, програмованого та модульного видів навчання.

Для здобуття передбачених програмою освітніх компонентів використовуються наступні засоби навчання: словесно-друковані, наочні та технічні.

Система контролю та оцінювання Методи контролю

Результати навчання	методи контролю
Визначати і пояснювати основні поняття ландшафтознавчого змісту, сутність завдань ландшафтознавства як наук, її практичну значимість	Тести та письмові аналітичні і проблемні завдання, усне обговорення-дискусія із презентацією основних положень”
Описувати особливості будови і конфігурації ландшафтів, особливості розподілу ландшафтів у просторі й часі, розуміти та вміти пояснювати хід процесів ландшафтогенезу, роль природних і антропогенних чинників і явищ	Усні і письмові аналітичні і проблемні завдання поточного та підсумкового модульного контролю, індивідуальні та групові завдання-презентації взаємозв’язків між компонентами ландшафту і просторових конфігурацій ландшафтів
Інтерпретувати методи спостережень за конфігураціями і станами ландшафтів	Усний контроль-опитування діагностичних ознак морфологічних одиниць ландшафту
Виконувати елементарні спостереження за взаємодією компонентів ландшафту, аналізувати їх результати, складати карти і опис ландшафтів	Оцінювання практичних робіт, розрахункові роботи, розробка проектів картосхем ландшафтних комплексів та їх природокористування
Пояснювати чинники ландшафтогенезу, особливості ландшафтів Землі, карти ландшафтів	Усний контроль, обговорення-дискусія із презентацією основних положень та ландшафтного різноманіття”

Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного контролю: усні й письмові відповіді на питання, письмові відповіді на поточний тестовий контроль; перевірка виконання завдань (здійснення аналізу графіків, карт, схем, картосхем, таблиць, побудова схем, розв’язування задач тощо, підготовка методичних матеріалів), ходу самостійної роботи, контрольні й модульні письмові роботи.

Тестовий контроль здійснюється за допомогою набору стандартизованих завдань, які дають можливість перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами, виміряти обсяг і рівень конкретних знань, умінь і навичок.

Самостійна робота виконується у формі анотацій, презентацій та ілюстративних матеріалів (у електронній формі, на паперових носіях), що унаочнюють окремі питання курсу - контрольні роботи;

Форма підсумкового контролю: іспит.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінок
		Оцінка	Пояснення	
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	“Відмінно” – студент детально знає теоретичний матеріал та матеріал з лабораторних занять, уміє давати визначення основних понять, розуміє сутність основних положень теорії та вільно їх трактує, оперує термінологією. Студент описує особливості будови ландшафтної сфери, особливості розподілу ландшафтів у просторі й часі, розуміє та вміє пояснювати хід процесів ландшафтогенезу, природних і антропогенних явищ, інтерпретує методи спостережень за ними, виконує елементарні спостереження, аналізує їх результати, складає опис ландшафтів; пояснює чинники ландшафтогенезу, особливості ландшафтів Землі, карти ландшафтів. На запитання викладача за програмою курсу відповідає не вагаючись. Виконав всі види практичних робіт. Опрацював теми для самостійного вивчення.
80–89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	“Дуже добре” – студент знає теоретичний матеріал, виконав лабораторні роботи, оперує, уміє пояснити сутність основних понять. Студент здебільшого описує особливості будови ландшафтної сфери, особливості розподілу ландшафтів у просторі й часі, розуміє та вміє пояснювати хід процесів ландшафтогенезу, природних і антропогенних явищ, інтерпретує методи спостережень за ними, виконує елементарні спостереження, аналізує їх результати, складає опис ландшафтів; пояснює чинники ландшафтогенезу, особливості ландшафтів Землі, карти ландшафтів. На запитання відповідає. Виконав усі практичні роботи.
70–79		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	“Добре” – все вище вказане виконує не повною мірою, однак знає теорію й практику, виконує завдання викладача. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить правильні рішення. При повторенні матеріалу відразу працює якісніше. Виконав усі практичні роботи.
60–69	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю)	“Задовільно” – знає основні теоретичні положення, виконав більшу частину практичних робіт. Орієнтується в особливостях будови ландшафтної сфери,

			недоліків)	особливостях розподілу ландшафтів у просторі й часі, в процесах ландшафтогенезу, природних і антропогенних явищ, методах спостережень за ними, елементарних спостереженнях, описі ландшафтів; чинниках ландшафтогенезу, особливостях ландшафтів Землі, картах ландшафтів. Відповідає на переважну частину запитань викладача.
50–59		Е	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	“Достатньо” – все вище вказане виконує не повною мірою, однак виконав більшу частину практичних робіт. Має уявлення про особливості будови ландшафтної сфери, особливості розподілу ландшафтів у просторі й часі, процеси ландшафтогенезу, природних і антропогенних явищ, методи спостережень за ними, елементарні спостереження, опис ландшафтів; чинники ландшафтогенезу, особливості ландшафтів Землі, карти ландшафтів. На половину запитань викладача відповідає.
35–49	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	“Незадовільно” – не виконані вимоги для оцінки “достатньо”, але студент виконує додаткові завдання в межах програми курсу.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)															К-ть балів (екзам. робота)	Сумарна К-ть балів		
Змістовий модуль №1										Зміст. модуль №2		Змістовий модуль №3					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T	T	T	T	T	T	T	T		
									10	11	12	13	14	15	16	17		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	5	5	1	2	2	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою

Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Об'єкт, предмет і завдання ландшафтознавства.
2. Властивості ландшафтних комплексів (ландшафту) як матеріальних об'єктів.
3. Яке місце посідає ландшафтознавство в системі наук?
4. Зміст і структура ландшафтознавства.
5. Теоретичні й методологічні основи ландшафтознавства: основні принципи, підходи, методи.
6. “Відкриття” ландшафту й зародження концепції ландшафтознавства.
7. Становлення вчення про ландшафт і навчальної дисципліни “ландшафтознавство”.
8. Етап функціонально-динамічних досліджень ландшафтів і розвиток науки.
9. Сучасні проблеми і пріоритетні напрями ландшафтознавства.
10. Географічні компоненти ландшафтних комплексів: трактування їх складу і ролі.
11. У чому полягає зміст ландшафту як загальнокультурного поняття?
12. Поняття ландшафту в науковому ландшафтознавстві. Ландшафт і близькі поняття.
13. У чому полягає просторовість ландшафту і в яких його властивостях вона знаходить свій прояв?
14. Охарактеризуйте вертикальний устрій ландшафту.
15. Охарактеризуйте основні типи територіальних структур ландшафту.
16. Класифікація ландшафтів: зміст, значення, принципи.
17. Системи класифікаційних комплексів (за В.А. Ніколаєвим, В.М. Пащенко).
18. Ландшафтознавче районування: сутність, значення, принципи.
19. Таксономічні одиниці та системи ландшафтознавчого районування.
20. Співвідношення індивідуальних і типологічних таксонів ландшафтних комплексів.
21. Ландшафтознавче районування та ландшафти України: характерні риси.
22. Ландшафтознавче районування та ландшафти світу: характерні риси.
23. Загальні поняття динаміки ландшафту..
24. Функціонування ландшафту: вологообіг, мінеральний, біогенний і енергетичний обмін в ландшафті.
25. Динаміка ландшафту: природні й антропогенні просторово-часові прояви, стан і стійкість.
26. Еволюція ландшафту: прояви і стадії.
27. У чому полягає гуманістичний зміст ландшафтознавства?
28. Розкрийте поняття гуманістичної цінності та значення ландшафту.

29. Що являє собою ландшафт як об'єкт культурної та природної спадщини?
30. Розкрийте загальну схему сприйняття людиною ландшафту
31. Ландшафт як об'єкт сприйняття: колір, звуки, пахощі, поле.
32. Чинники сприйняття ландшафту: біолого-еволюційні, соціокультурні, персональні.
33. Які типи образів ландшафту формуються в людини?
34. Опишіть емоційне сприйняття ландшафту.
35. Розкрийте основні напрями досліджень геофізики ландшафту?
36. У чому полягає зміст геохімії ландшафту?
37. У чому полягає зміст ландшафтної екології?
38. Якими категоріями оперує естетика ландшафту?
39. У чому полягає зміст палеоландшафтознавства?
40. Розкрийте основні напрями досліджень історичного ландшафтознавства.
41. Як можна оцінити ступінь антропогенного змінення ландшафтів?
42. Розкрийте зміст культурного ландшафтознавства.
43. Розкрийте основні положення культурного ландшафтознавства
44. Розкрийте принципи і методи дослідження антропогенних ландшафтів.
45. Опишіть класифікації антропогенних ландшафтів.
46. Розкрийте структуру і соціально-економічні функції основних типів антропогенних ландшафтів.
47. Охарактеризуйте основні засади і рівні ландшафтно-територіального планування.
48. Сформулюйте загальні ландшафтознавчі принципи екоменеджменту.
49. У чому полягають екологічна експертиза та екологічний аудит і яка роль у цьому ландшафтного підходу?
50. Ландшафтні основи обґрунтування проектів природокористування
51. Розкрийте зміст і завдання ландшафтної архітектури і дизайну.
52. У чому полягає ландшафтний підхід у моніторингу довкілля?
53. Розкрийте зміст ландшафтного підходу в законодавстві.
54. Розкрийте зміст і значення ландшафтних досліджень для сільського господарства.
55. Опишіть ландшафтно-меліоративні дослідження.
56. Ландшафтознавчі дослідження для рекреації.
57. Ландшафтознавчі дослідження для охорони й збереження природного середовища.
58. Ландшафтознавчі дослідження з метою обґрунтування проекту організації НПП.
59. Опишіть зміст медико-ландшафтознавчих досліджень.
60. Ландшафтознавчі дослідження для районних планувань.
61. Ландшафтознавчі дослідження для містобудування.
62. Ландшафтознавче обґрунтування географічних інформаційних систем (ГІС).
63. Розкрийте основні теми вивчення ландшафтів у шкільному курсі фізичної географії.
64. Основні морфологічні одиниці ландшафту та їх діагностичні ознаки.
65. Специфічні морфологічні одиниці рівнинних і гірських ландшафтів.
66. Генетико-морфологічна структура ландшафту та її типи.
67. Ландшафтознавче картографування: зміст, принципи побудови й основні типи ландшафтних карт і їх легенд.
68. Опишіть методику укладання природних контурів тематичних карт на топографічну основу.
69. Використання ґрунтової карти для складання карти ландшафтних комплексів.
70. Геоморфологічна карта та її використання в ландшафтному картографуванні.

71. Розкрийте зміст і значення загальнонаукових і прикладних ландшафтних карт.
72. Карта четвертинних відкладів і її використання в ландшафтному картографуванні.
73. Карти умов місцезростання і рослинного покриву в ландшафтному картографуванні.
74. Розкрийте методику передпольового періоду ландшафтознавчих досліджень.
75. Розкрийте основні методи і прийоми (опис точки, профілювання) польових досліджень ландшафтів.
76. Опишіть документи фіксації (бланки, щоденники) польових даних при дослідженні ландшафтних комплексів.
77. Опишіть методику складання попередньої ландшафтної карти.
78. Опишіть методику складання остаточного варіанту ландшафтної карти та її легенди.
79. Наведіть приклади ландшафтних фацій рідного краю.
80. Наведіть приклади урочищ рідного краю.
81. Наведіть приклади місцевостей рідного краю.
82. Наведіть приклади ландшафтів (видів, родів, типів) рідного краю.
83. Наведіть приклади морфологічних одиниць гірських ландшафтів.
84. Поліські ландшафти України: особливості територіальної структури.
85. Широколістяні ландшафти України: особливості територіальної структури.
86. Лісостепові ландшафти України: особливості територіальної структури.
87. Степові ландшафти України: особливості територіальної структури.
88. Ландшафти Українських Карпат: особливості територіальної структури..
89. Ландшафти Кримських гір: особливості територіальної структури..
90. Субтропічні ландшафти Криму: особливості територіальної структури.

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами неформальної освіти:

- робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;
- проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Coursera та інших фахових платформах.

Результати зараховуються для відповідних тем лекційних і практичних занять чи окремих модулів цієї навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

Рекомендована література

Базова (основна)

1. Гродзинський М.Д. Савицька О.В. Ландшафтознавство: Навчальний посібник. - К.: «Київський університет», 2008. – 319 с.
2. Гуцуляк В.М. Ландшафтознавство: Навч. посібник. - Чернівці: Рута, 2005.-124с.
3. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства. – Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2002. – 180с.

Допоміжна

4. Веклич М.Ф. Основы палеоландшафтоведения. - К.,1990.
5. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: Місце і простір: Монографія у 2-ох т. - К.: «Київський університет», 2005. – Т.1. – 431 с., Т.2. – 503 с.
6. Денисик Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України. – Вінниця: Арбат, 1998. – 292с.
7. Мельник А.В., Міллер Г.П. Ландшафтний моніторинг. - К., 1993.
8. Петлін В. Концепції сучасного ландшафтознавства. – Львів: ВЦЛНУ, 2006. – 351 с.
9. Романчук С.П. Історичне ландшафтознавство. - К.,1998.
10. Mirosław Proskurniak. Krajobrazy miasta // Kamieniec Podolski. Studia z dziejów miasta i regionu / pod redakcją Feliksa Kuryka. – Tom II. – Krakow: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2005. – S. 57 – 61.

Інформаційні ресурси

1. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології.
2. Гродзинський М.Д., Савицька О.В. Ландшафтознавство
3. Гуцуляк В.М. Ландшафтознавство: теорія і практика.
4. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства.
5. Проскурняк М.М. Структура закарстованих ландшафтів: Теорія. Методика. Регіональні особливості / М.М. Проскурняк, В.М. Андрейчук. – Чернівці: Рута, 1998. – 120 с.
6. Проскурняк М.М. Ландшафтогенез і природокористування на закарстованих територіях / М.М. Проскурняк, В.М. Андрейчук. – Чернівці: Рута, 1999. – 87 с.

Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності в Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича регламентується такими нормативними документами:

1. Правила академічної доброчесності (від 28 листопада 2016 протокол № 12)
2. Етичний кодекс (від 29 травня 2023 протокол № 5)
3. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (Від 02 вересня 2024 протокол № 12)